

Міністерство освіти і науки України
Комунальний заклад Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
Університет менеджменту освіти НАПН України
Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Запорізький національний університет
Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»
Національний університет цивільного захисту України
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені М. В. Остроградського
Херсонська академія неперервної освіти

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових статей

Суми – 2026

УДК 378.046-021.68:[37.091.12-051:005.336.2] I-66

*Рекомендовано до друку Вченою радою
КЗ Сумський інститут післядипломної педагогічної освіти
(протокол № 8 від 29.05.26 р.)*

Редакційна колегія:

С.М. Грицай – кандидат педагогічних наук, доцент
О.В. Гузенко – кандидат педагогічних наук, доцент
Г. Л. Єфремова – кандидат педагогічних наук, доцент
І. Я. Жорова – доктор педагогічних наук, професор
О.М. Ключко – кандидат педагогічних наук, доцент
Н. К. Куриш – кандидат педагогічних наук, доцент
С.М. Луценко – кандидат наук з державного управління, доцент
Д.М. Пінчук – кандидат наук з державного управління, старший викладач
О.М. Рудь – кандидат філологічних наук, доцент
Л.О. Семеновська – доктор педагогічних наук, професор
В. О. Шведун – доктор наук з державного управління, професор

Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти: збірник наукових статей / За заг. ред. Г. Л. Єфремової. Суми, 2026. 499 с.

У збірнику представлено наукові статті учасників Усеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти», що розкривають сучасний стан та перспективи розвитку компетентнісного підходу у системі освіти України; методологічні та методичні основи впровадження компетентнісного підходу у післядипломній освіті; роль та місце інформаційних технологій у системі розвитку професійної компетентності педагога в умовах післядипломної освіти; інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах інклюзивної та безбар'єрної освіти; науково-методичний супровід формування та розвитку особистісно-професійної компетентності керівників закладів освіти; компетентнісний підхід у НУШ: креативність, практичні вміння, навчання впродовж життя; безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки; особливості психологічної підтримки та формування навичок резильєнтності (стресостійкості) у суб'єктів освітнього середовища.

Конференція проводиться за ініціативою кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту КЗ Сумський ОІППО з метою обговорення проблем розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти у контексті інноваційного розвитку державних інституцій та українського суспільства.

Наукові статті розміщено в авторській редакції.

Костенецька Ірина Компетентнісний підхід у викладанні географії в умовах нової української школи.....	116
Костенко Ольга Компетентнісний підхід у сучасній системі освіти України.....	122
Липчанко-Ковачик Оксана, Сергієнко Анастасія Bilingual school teacher: competences and roles	130
Максименко Ельвіра Використання мнемотаблиць у роботі з дітьми старшого дошкільного віку	132
Нагірняк Володимир Про способи, прийоми та методи організації дослідницької діяльності здобувачів освіти на уроках інтегрованих курсів предметів природничої освітньої галузі за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій	137
Павленко Ірина Предметно-методична компетентність вчителя інформатики...	142
Полятикіна Тетяна Компетентнісний підхід у дії, формування екологічної свідомості гуртківців через практичну діяльність	146
Руденко Юлія Розвиток критичного мислення дошкільників засобами STREAM-освіти	151
Федунович-Швед Оксана Активізація лексичних знахідок Миколи Лукаша на уроках української мови в контексті формування мовної компетентності здобувачів освіти.....	154

РОЗДІЛ 4

Роль та місце інформаційних технологій у системі розвитку професійної компетентності педагога в умовах післядипломної освіти

Боднар Оксана, Спольська Олена Підготовка менеджера освіти нового покоління в умовах компетентнісної парадигми як драйвер якості освітніх систем..	160
Варга Леся, Гарапко Мар'яна Використання штучного інтелекту у формуванні комунікативної компетентності здобувачів освіти під час вивчення іноземної мови..	163
Даценко Владислав Цифровий публічний маркетинг в умовах реалізації державної інформаційної політики.....	168

РОЗДІЛ 4

Роль та місце інформаційних технологій у системі розвитку професійної компетентності педагога в умовах післядипломної освіти

Боднар Оксана,
Спольська Олена,
Тернопіль

ПІДГОТОВКА МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ НОВОГО ПОКОЛІННЯ В УМОВАХ КОМПЕТЕНТІСНОЇ ПАРАДИГМИ ЯК ДРАЙВЕР ЯКОСТІ ОСВІТНІХ СИСТЕМ

У статті обґрунтовано актуальність проблеми підготовки менеджерів освіти нового покоління в умовах компетентнісної парадигми освіти. Розглянуто основні характеристики компетентнісної парадигми. Проаналізовано окремі досягнення вітчизняних та зарубіжних вчених. Виділено фактори специфіки підготовки менеджерів нового покоління, серед яких: компетентнісна орієнтація підготовки; цифровізація управлінської діяльності; розвиток адаптивного та антикризового мислення; формування лідерства нового типу; інтеграція міждисциплінарних знань; практикоорієнтованість і проєктне навчання; розвиток культури самоменеджменту та безперервного саморозвитку; орієнтація на цінності гуманізації та соціальної відповідальності.

Ключові слова: компетентнісна парадигма освіти, менеджери нового покоління, фактори впливу на підготовку менеджерів освіти.

У сучасних умовах воєнного стану в Україні особливої актуальності набуває проблема підготовки менеджера освіти нового покоління, здатного ефективно діяти в умовах нестабільності, ризиків та швидких суспільних трансформацій. Компетентнісна парадигма освіти орієнтує систему професійної підготовки не лише на формування управлінських знань, а й на розвиток адаптивності, критичного мислення, емоційної стійкості та здатності до стратегічного прийняття рішень. В умовах глобальних викликів і цифрової трансформації освітнього простору важливого значення набуває впровадження інноваційних технологій управління, цифрових сервісів та сучасних моделей лідерства. Особливої уваги потребує соціальна підтримка молодого покоління, формування безпечного освітнього середовища, культури довіри, партнерства та психологічної стійкості учасників освітнього процесу. Розвиток особистісно-професійної компетентності майбутнього менеджера освіти стає ключовою умовою забезпечення якості освітніх систем, їхньої конкурентоспроможності та здатності до інноваційного розвитку. Саме тому підготовка менеджера освіти нового покоління розглядається сьогодні як стратегічний драйвер модернізації освіти та забезпечення її стійкості в умовах сучасних суспільних змін.

Т. Мієр виділяє 3 компоненти у реформаційних та модернізаційних процесах, серед яких: задоволення освітніх потреб людини впродовж життя, індивідуалізація освітнього процесу та поєднання очної і дистанційної форм навчання на основі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій [3, с.74]. О. Горошкіна переконана, що у компетентнісній парадигмі «освітній процес спрямований на актуалізацію, розвиток і задоволення психологічних потреб особистості, на системний розвиток різних видів її інтелекту або інтелектуальних здібностей (академічні, практичні, креативні, емоційні, соціальні), на актуалізацію системи її особистісних емоційно-ціннісних ставлень (пізнавального, практичного, творчо-пошукового, етичного, естетичного, міжособистісного) в навчанні». [1, с.28].

У компетентнісній парадигмі пріоритетним є компетентнісний підхід до навчання здобувачів освіти, який трактують як «спрямованість освітнього процесу на формування й розвиток основних базових (ключових) і предметних компетентностей особистості. Результатом такого процесу, вважає автор О.Язловецька, повинно бути формування загальної компетентності людини, що є сукупністю ключових компетентностей, інтегрованою характеристикою особистості». У такій парадигмі «розуміння предметної інформації замінюється на комплекс здатностей, які допомагають діяти й домагатися необхідного результату. Зміст на компетентнісній основі формується через визначення результатів, які планується отримати [4].

У публікації Miglani S., Verma V., Agrawal M. та ін. розглядається компетентнісне навчання як сучасна освітня модель, орієнтована на розвиток навичок ХХІ століття та цілісний розвиток учнів. Автори наголошують, що компетентнісний підхід сприяє переходу від механічного запам'ятовування до практичного застосування знань, розвитку критичного мислення, творчості, комунікації та співпраці [6].

Дослідники Chen A. M. H., Kleppinger E. L., Churchwell M. D. та ін. вивчаючи впровадження компетентнісної освіти, підкреслюють важливість командного управління змінами, професійної підготовки викладачів, підтримки мотивації персоналу та створення спеціальних механізмів супроводу впровадження компетентнісної моделі. Автори доходять висновку, що успішне впровадження компетентнісної освіти потребує не лише оновлення змісту навчання, а й системного управління організаційними змінами та освітнім середовищем [5].

Менеджери нового покоління у форматі компетентнісної парадигми повинні мати цілий спектр компетенцій. У журналі Forbes Ukraine автори М. Кот, О. Альхімович аналізують компетенції менеджерів майбутнього: гнучкість, кризове мислення, цифрову грамотність, міжкультурний інтелект, управління командами та емоційний інтелект [2].

Специфіка підготовки менеджерів нового покоління полягає у переорієнтації освітнього процесу з передачі знань на розвиток адаптивних, цифрових, аналітичних та лідерських компетентностей, необхідних для діяльності в умовах невизначеності та швидких змін. Можна виокремити такі 8 факторів такої специфіки:

Компетентнісна орієнтація підготовки .Навчання спрямовується не лише на засвоєння теорії, а на формування практичних управлінських компетентностей, здатності приймати рішення та діяти у складних ситуаціях.

Цифровізація управлінської діяльності. Майбутні менеджери повинні володіти цифровими інструментами, аналітичними платформами, основами data-driven management та навичками роботи зі штучним інтелектом.

Розвиток адаптивного та антикризового мислення. Підготовка орієнтується на формування готовності працювати в умовах невизначеності, криз, постійних змін та високої динаміки освітнього середовища.

Формування лідерства нового типу. Акцент переноситься з авторитарного стилю управління на партнерське, командне, фасилітативне та емоційно інтелектуальне лідерство.

Інтеграція міждисциплінарних знань. Сучасний менеджер поєднує знання з менеджменту, педагогіки, психології, цифрових технологій, комунікації, маркетингу та проектного управління.

Практикоорієнтованість і проектне навчання. Підготовка базується на кейсах, управлінських практиках, симуляціях, реальних проєктах, стажуваннях та вирішенні практичних проблем.

Розвиток культури самоменеджменту та безперервного саморозвитку. Менеджер нового покоління повинен уміти управляти власним часом, емоціями, професійним розвитком і навчатися впродовж життя.

Орієнтація на цінності гуманізації та соціальної відповідальності. У підготовці посилюється увага до етики управління, академічної доброчесності, корпоративної культури, психологічної безпеки та людиноцентризму.

Можна назвати кілька факторів, чому сучасний ринок потребує менеджерів освіти нового покоління. Серед таких детермінантів: посилення глобальної конкуренції на ринку освітніх послуг, адже в Україні менеджерів готує система фахової передвищої, вищої та післядипломної освіти. По-друге, у названих системах відбувається переорієнтація освіти на компетентнісну та людиноцентричну парадигму. По-третє, менеджери сьогодення мають, крім професійної підготовки, набір нових життєво необхідних навичок, таких як гнучкість, розуміння нелінійних процесів, здатність на обґрунтований ризик заради інших. Саме компетентнісна парадигма забезпечує інтеграцію знань, умінь, навичок, цінностей і практичного досвіду в єдину систему професійної підготовки. Такий підхід сприяє переходу від формального засвоєння інформації до розвитку реальної здатності діяти в професійних ситуаціях.

Якісна освіта сьогодні визначається не лише змістом навчальних програм, а насамперед рівнем підготовки конкурентоспроможних фахівців. Менеджер нового покоління повинен володіти цифровими, комунікативними, аналітичними та лідерськими компетентностями, що відповідають викликам глобалізованого суспільства.

Компетентнісна модель підготовки підсилює практикоорієнтованість освіти та наближає її до реальних потреб роботодавців і суспільства. Водночас вона формує культуру безперервного професійного розвитку,

самоменеджменту та готовності до навчання впродовж життя. Особливого значення набуває здатність менеджерів працювати в умовах цифровізації, інформаційного перевантаження та постійної трансформації освітнього середовища. Отже, підготовка менеджерів нового покоління на засадах компетентнісної парадигми виступає стратегічною умовою підвищення якості освіти, розвитку людського капіталу та модернізації системи управління освітою.

Список використаних джерел

1. Горошкіна О. М. Урок у компетентнісній парадигмі сучасного освітнього процесу. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2020. №2(333). С. 22–33. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/720855>

2. Кот М., Альхімович О. Управління змінами, прокачування лідерства та бачення стратегії – основні компетенції для сучасного керівника. Чи потрібно вкладатися у розвиток менеджерів та які форми навчання обрати? Forbes Ukraine.2023. URL: <https://forbes.ua/leadership/yaki-navichki-neobkhdno-rozvivati-menedzheram-shchob-vistoyati-pered-viklikami-nevznachenosti->

3. Мієр Т. І. Сутність освітніх парадигм і поліпарадигмальних проявів у багатовимірній педагогічній реальності та особистісній самореалізації студентів під час е-навчання. Педагогічна освіта: теорія і практика, 2020. №34 (2). с. 73-82. URL: <https://pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/278>

4. Язловецька О. В. Компетентнісний підхід як основа реформування освітнього процесу. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2022. №206. С. 247–253. URL: <https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/1347>

5. Chen A. M. H., Kleppinger E. L., Churchwell M. D. et al. Examining Competency-Based Education Through the Lens of Implementation Science: A Scoping Review. American Journal of Pharmaceutical Education. 2023. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ajpe.2023.100633>. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0002945923045989>

6. Miglani S., Verma V., Agrawal M. et al. Competency-based learning as a framework for holistic development of 21st century learners in school education. Discover Education. 2026. DOI: <https://doi.org/10.1007/s44217-026-01268-5> URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s44217-026-01268-5?utm>

**Варга Леся,
Гарাপко Мар'яна,
Мукачєво**

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Автор піднімає питання використання інструментів штучного інтелекту у процесі формування комунікативної компетентності здобувачів освіти під час вивчення іноземної мови. У статті розглянуто дидактичний потенціал генеративного штучного інтелекту для розвитку